

ОЦІНКА МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Стаття присвячена аналізу механізму оцінки вартості майнових прав інтелектуальної власності та виявленню особливостей цього механізму. Обґрунтовується, що оцінка майнових прав інтелектуальної власності є складовою оціночної діяльності в цілому і оцінці піддаються не самі нематеріальні (ідеальні) об'єкти, а майнові права на них. Розглядаються окремі випадки оцінки майнових прав інтелектуальної власності і їх регламентація в законодавстві.

Ключові слова: інтелектуальна власність, нематеріальний актив, майнові права інтелектуальної власності, оцінка, ринкова вартість.

Актуальність проблеми обумовлюється тим, що активні інноваційні процеси, які відбуваються у всьому світі, інформатизація суспільства та перетворення знань у джерело прогресу свідчать про те, що прибутковість підприємницької діяльності в ринковій економіці певною мірою залежить від уміння розпоряджатися результатами інтелектуальної діяльності людини, а звідси і значимість об'єктів інтелектуальної власності, їхня цінність постійно зростає, що вимагає запровадження особливого механізму визначення їх вартості (оцінки).

Мета. Провести аналіз механізму оцінки вартості такої групи нематеріальних активів як майнові права інтелектуальної власності та виявити особливості цього механізму.

Аналіз останніх досліджень. У науковій літературі значний вклад в розробку проблем оцінки вартості майнових прав інтелектуальної власності зробили такі вчені: В.С. Дроб'язко, П.М. Цибульов, О.О. Городов, Є.М. Бельтюкова, О.М. Вінник, А.О. Кодинець, О.Р. Кібенко, О.О. Тверезенко, В.С. Щербина, І.Є. Якубівський.

Виклад основного матеріалу. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності, тобто введення в господарський оборот об'єктів, які мають нематеріальну природу (нематеріальних активів, в тому числі об'єктів права інтелектуальної власності), вимагає запровадження особливого механізму визначення їх вартості (оцінки), удосконалення приписів тих нормативно-правових актів, які разом з Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» [1] складають законодавство в сфері оціночної діяльності, оскільки оцінка таких об'єктів докорінно відрізняється від оцінки матеріальних об'єктів.

Враховуючи те, що оціночна діяльність – це комплексний інститут¹, дослідження проблем, пов'язаних із її здійсненням, проводилось і проводиться широким колом вчених. Так, проблеми оцінки майна, майнових прав вчені-економісти вирішують, пристосовуючи до цього економічні теорії вартості та теорії цін². Як відмічає Келвін Кінг, оцінка являє собою, перш за все, об'єднання економічної концепції вартості та правової концепції власності. Наявність нематеріальних активів являє собою функцію їх можливості забезпечувати дохід і визначати дисконтну ставку цього доходу. Кардинальне правило комерційної оцінки полягає в наступному: вартість чого-небудь не може бути вказана абстрактно; все, що може бути зазначено, є вартістю речі в конкретному місці, в конкретний час, в конкретних обставинах [4].

Однак понятійний апарат законодавства в досліджуваній сфері складають і правові категорії, такі як «майно», «об'єкт права інтелектуальної власності», «виключні майнові права» тощо, що зумовлює необхідність дослідження правових аспектів оціночної діяльності представниками правової науки.

Об'єкти права інтелектуальної власності досить різноманітні, належать до різних інститутів з різним режимом правової охорони (авторського права і суміжних прав, патентного права, засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг, нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності, зокрема «ноу-хау»), проте спільною характерною ознакою, що відрізняє їх від інших об'єктів цивільних прав, є їхня ідеальна природа. Як підкреслює О. О. Городов, вони ідеальні в тому сенсі, що тільки

¹ Більш докладно про це див.: [2].

² Більш докладно про цей взаємозв'язок див.: [3].

в абстракції, на яку здатна людина, а не в реальності, можна домогтися розчленування матеріального носія і втіленого в ньому результату інтелектуальної діяльності [5, с. 116]. І хоча оцінка майнових прав об'єктів інтелектуальної власності є складовою оціночної діяльності в цілому, разом із тим, ідеальність цих об'єктів стає певною перешкодою, коли йдеться про визначення їх вартості, оскільки неможливо накласти механізми традиційної оцінки вартості матеріальних об'єктів як кальку на об'єкти права інтелектуальної власності. Безумовно, це не означає неможливість здійснення їх оцінки, однак вимагає більш виваженого підходу до вирішення цієї проблеми.

Правовим засадам оціночної діяльності та її регулюванню, як нами вже зазначалося, присвячений Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (далі – Закон). Відповідно до ст. 3 Закону під оцінкою майна розуміють процес визначення вартості на дату оцінки за процедурою, встановленою нормативно-правовими актами з оцінки майна (ст. 9 цього Закону), і є результатом практичної діяльності суб'єкта оціночної діяльності.

Об'єкти, щодо яких проводиться оцінка, статтею 3 Закону поділені на дві групи: майно та майнові права. При цьому об'єкти права інтелектуальної власності віднесені законодавцем до нематеріальних активів (що, звісно, не оспорується), які в свою чергу поряд із речами, цінними паперами, паями утворюють більш широку категорію – «майно». Однак зауважимо, що коли йдеться про оцінку об'єктів права інтелектуальної власності, таким діям піддаються не самі нематеріальні (ідеальні) об'єкти, а виключні майнові права на них. Проте в цьому Законі не звертається увага на їх природу і їх тяжіння до майнових прав, а не до речей. Якщо б законодавець вказав об'єктом оцінки саме виключні майнові права¹ і відніс їх до категорії «майнові права, які можуть оцінюватися», це більше б відповідало їх природі. Між тим, відповідно до ст. 3 Закону до майнових прав, які можуть оцінюватися, віднесені будь-які права, пов'язані з майном, відмінні від права власності, у тому числі права, які є складовими частинами права власності (права володіння, розпорядження, користування), а також інші специфічні права (права на провадження діяльності, використання природних ресурсів тощо) та права вимоги. Можна припустити, що таким чином законодавець намагався підкреслити традиційне розмежування інститутів

¹ До речі, згідно з п.2 Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» [6] об'єктами оцінки є саме майнові права інтелектуальної власності, які належать до об'єктів у нематеріальній формі.

речового права та права інтелектуальної власності. На наш погляд, щоб уникнути дихотомії розподілу об'єктів оцінки на «майно» та «майнові права», доцільним було б надати примірний перелік об'єктів, які підлягають оцінці, залишивши його відкритим.

Вважаємо, що вченими небезпідставно звертається увага на те, що коло об'єктів оцінки їх вартості обмежене лише тими об'єктами, відносно яких законодавством встановлена можливість їх участі в цивільному обороті [5, с. 279]. Виключення з цього кола обмежених в обороті та вилучених з обороту об'єктів обумовлено тим, що ринкову вартість об'єкта оцінки можна визначити у випадку, коли об'єкт оцінки може бути відчужений на відкритому ринку в умовах конкуренції. Об'єкт оцінки, що знаходиться в обмеженому обороті або зовсім вилучений з нього, не може бути відчужений на відкритому ринку і, відтак, неможливо відповідно до вимог закону визначити його ринкову вартість [2, с. 16]. Таким чином, враховуючи те, що саме майнові права на результати інтелектуальної, творчої діяльності є оборотоздатними (іншими словами, можуть вільно відчужуватися або іншими способами переходити від однієї особи до іншої в порядку і випадках, які встановлені законодавством), саме вони мають оцінюватися.

Процедури оцінки, дії оцінювача мають відповідати нормативно-правовим актам з оцінки майна, до яких абз.1 ст. 9 Закону відніс положення (національні стандарти) оцінки майна, що затверджуються Кабінетом Міністрів України², методики та інші нормативно-правові акти, які розробляються з урахуванням вимог положень (національних стандартів) і затверджуються Кабінетом Міністрів України або Фондом державного майна України. Такими для оцінки об'єктів права інтелектуальної власності є Національний стандарт №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» [9] (далі – Стандарт № 1), Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» (далі – Стандарт № 4) тощо.

Відповідно до п.7 Стандарту №4 оцінці підлягають майнові права на такі об'єкти права інтелектуальної власності: 1) літературні та художні твори; 2) комп'ютерні програми; 3) копії даних (бази даних); 4) виконання; 5) фонограми, відеограми, передачі (програми) організації мовлення; 6) винаходи, корисні моделі, промислові зразки; 7) компонування (топографії) інтегральних мікросхем; 8) раціоналізаторські пропозиції; 9) сорти рослин, породи тварин; 10) комерційні (фірмові) найменування, тор-

² На сьогодні існують окремі національні стандарти, які визначають особливості проведення оцінки нерухомого майна (Національний стандарт № 2 [7]), цілісних майнових комплексів (Національний стандарт № 3 [8]), майнових прав інтелектуальної власності (Національний стандарт № 4).

говельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; 11) комерційні таємниці; інші об'єкти, що згідно із законодавством належать до об'єктів права інтелектуальної власності.

Законом виокремлені *ринкова* вартість майна, та *неринкові види вартості майна* (тобто інші види вартості, що відрізняються від ринкової) (абз. 5 ст. 9). За загальним правилом при оцінці визначається ринкова вартість майна, проте законами або нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, договором на проведення оцінки майна або ухвалою суду може бути зазначено вид вартості, який повинен бути визначений в результаті оцінки. Під *ринковою вартістю* розуміють вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки на ринку подібного майна на дату оцінки за угодою, укладеною між покупцем та продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла із знанням справи, розсудливо і без примусу (Стандарт № 1). Тобто вартість майнових прав визначається приблизною ціною попиту на ринку на них.

Існує три методичні підходи для оцінки майнових прав інтелектуальної власності: дохідний; порівняльний; витратний (п.8 Стандарту № 4), кожен з яких має свої переваги і недоліки. *Дохідний* підхід до оцінки майнових прав інтелектуальної власності застосовується за можливості визначення розміру доходу, що отримує або може отримувати праволоділець від їх використання (п. 9 Стандарту № 4). *Витратний* підхід застосовується за можливості відтворення або заміщення майнових прав інтелектуальної власності (п.18 Стандарту № 4). *Порівняльний* підхід до оцінки майнових прав інтелектуальної власності застосовується у разі наявності достатнього обсягу достовірної інформації про ціни на ринку подібних об'єктів та умови договорів щодо розпорядження майновими правами на такі об'єкти. Подібність об'єктів визначається з урахуванням їх виду, галузі (сфери) застосування, економічних, функціональних та інших характеристик. Сукупність елементів порівняння формується з факторів, які впливають на вартість майнових прав інтелектуальної власності. До таких факторів, зокрема, належать наявність правової охорони майнових прав інтелектуальної власності; умови фінансування договорів, предметом яких є майнові права інтелектуальної власності; галузь або сфера, в якій може використовуватись об'єкт права інтелектуальної власності, майнові права на який оцінюються; функціональні, споживчі, економічні та інші характеристики такого об'єкта; рівень його новизни; залишковий строк корисного використання; придатність до промислового (комерційного) використання (п. 22 Стандарту №4).

Оцінювач визначає вартість об'єкта оцінки шляхом узагальнення результатів розрахунку вартості майнових прав, отриманих при використанні різних підходів до оцінки.

Оцінка майна проводиться у випадках, встановлених законодавством України, міжнародними угодами, на підставі договору, а також на вимогу однієї з сторін угоди за згодою сторін. Законом визначені випадки оцінки майна, коли її проведення є обов'язковим. При цьому слід зазначити, що оцінка може проводитися і за рішенням суду або у зв'язку з необхідністю захисту суспільних інтересів.

Згідно з чинним законодавством, оцінка майнових прав інтелектуальної власності може відбуватися в таких випадках: 1) визначення вартості виключних прав, що передаються за договором в сфері інтелектуальної власності, зокрема ліцензійним договором, і визначення бази ліцензійних платежів; 2) внесення у статутний (складений) капітал окремих видів господарських товариств майнових прав інтелектуальної власності; 3) використання об'єктів права інтелектуальної власності у спільній діяльності без створення юридичної особи (у тому числі у формі простого товариства); 4) передача об'єктів права інтелектуальної власності у заставу; 5) компенсація праволодільцю об'єкта права інтелектуальної власності при неправомірному його використанні третіми особами; 6) для використання об'єктів права інтелектуальної власності в інвестиційних чи інноваційних проєктах; 7) у процесі ліквідації юридичної особи з метою задоволення вимог кредиторів; 8) у процесі приватизації державного (комунального) майна; 9) для цілей оподаткування.

Вважаємо за доцільне зупинитися на окремих з них. 1) *Визначення вартості виключних прав, що передаються за договором в сфері інтелектуальної власності, зокрема ліцензійним договором, і визначення бази ліцензійних платежів.* При укладенні оплатного ліцензійного договору сторони мають погодити плату за надання прав на використання об'єкта права інтелектуальної власності, що є предметом ліцензійного договору (ліцензійний платіж). Зокрема, відповідно до ст.19 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [10] ціна технологій чи розмір плати за їх використання є істотними умовами укладення договорів про трансфер технологій.

Вартість виключних прав залежить від багатьох факторів економічного, технічного та правового характеру. Так, вчені підкреслюють, що по мірі того, як ідеальний продукт після введення його в масовий обіг набуває все більшого поширення, його вартість починає зменшуватися в залежності від втрати іде-

альним об'єктом своєї оригінальності або актуальності [11, с. 268]. Слід додати, що це актуально для продукції, основу якої складає винахід чи корисна модель, які досить чутливі до морального старіння (морального зношування).

Оцінка майнових прав інтелектуальної власності вимагається і при погодженні трансферу технологій та/або їх складових, які закупаються за бюджетні кошти (ч.1 ст.15 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій») і оформлюються, в тому числі, ліцензійним договором. Обов'язковим етапом погодження є державна експертиза. Наприклад, в силу положень ст.14 вищевказаного Закону при укладенні договору про трансфер технологій проводиться державна експертиза, в ході якої визначається *орієнтовна ринкова ціна технології* та обладнання чи розмір плати за їх використання (п. 2 ч. 3 ст. 14). Разом із тим питання щодо ціни технологій та/або їх складових не з'ясується, коли такі технології та/або їх складові, що створені або придбані за бюджетні кошти, передаються юридичним особам, які зареєстровані в інших країнах, або фізичним особам - іноземцям або особам без громадянства (ч. 4 ст. 14).

2) *Внесення у статутний (складений) капітал окремих видів господарських товариств майнових прав інтелектуальної власності.* Майнові права інтелектуальної власності можуть бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи. Така можливість передбачена ч. 3 ст. 424 Цивільного кодексу України [12] (далі – ЦК України).

Відповідно до спеціального законодавства оплата вартості акцій, що розміщуються під час заснування акціонерного товариства, може здійснюватися грошовими коштами, цінними паперами, майном і майновими правами, нематеріальними активами, що мають грошову оцінку (ч. 1 ст. 11 Закону України «Про акціонерні товариства» [13]).

Вкладом учасника товариства з обмеженою і додатковою відповідальністю також можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом. Вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується одноставним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства. При створенні товариства така оцінка визначається рішенням засновників про створення товариства (частини 1 і 3 ст. 13 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [14]).

В тому випадку, коли державними науковими (науково-дослідними, науково-технологічними, науково-технічними, науково-практичними) установами та державними університетами, академіями,

інститутами вносяться майнові права інтелектуальної власності як внесок до статутного капіталу господарських товариств, вимагається обов'язкова незалежна оцінка майна, яка проводиться суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання і передбачає складання звіту про оцінку майна (ст. 7 Закону).

Проте вимоги щодо проведення обов'язкової незалежної оцінки майнових прав інтелектуальної власності засновниками (учасниками) товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю законом не передбачено. Разом із тим аналіз положень ст. 13 відповідного Закону дає можливість прийти до висновку, що засновники (учасники) можуть або самі визначитись з вартістю такого вкладу, або залучити професійного оцінювача. Однак в обох випадках оцінка вкладу повинна бути затверджена одноставним рішенням загальних зборів, у якому взяли участь усі учасники зазначених товариств.

3) *Використання об'єктів права інтелектуальної власності у спільній діяльності без створення юридичної особи (у тому числі у формі простого товариства).* Майнові права інтелектуальної власності безпосередньо не вказані серед тих об'єктів, які можуть виступати як вклад у спільну діяльність, проте така можливість існує, оскільки в ч. 1 ст. 1133 ЦК України зазначається, що вкладом учасника вважається не тільки майно, а й професійні та інші знання, навички та вміння, а також ділова репутація та ділові зв'язки. Такий підхід законодавця обґрунтовується тим, що категорія «майно» використана в широкому розумінні, тобто охоплює і майнові права, відтак і майнові права інтелектуальної власності. Грошова оцінка вкладу учасника провадиться за погодженням між учасниками.

4) *Передача об'єктів права інтелектуальної власності у заставу.* Положення ч. 3 ст. 424 ЦК України дозволяють учасникам цивільних відносин використовувати майнові права інтелектуальної власності як предмет застави, а в ст. 4 Закону України «Про заставу» [15] зазначено, що майно та майнові права можуть бути предметом застави. З огляду на те, що в законодавстві відсутня спеціальна конструкція договору застави майнових прав інтелектуальної власності, в доктрині пропонуються різні підходи до вирішення цієї проблеми. Так, О. Р. Кібенко щодо застави майнових прав з патенту пропонує оформлення договору «зворотного РЕПО», за яким право власності на патент переходить безоплатно від боржника до кредитора на термін, визначений договором, як спосіб забезпечення зобов'язань за кредитним договором, а після виконання боржником своїх зобов'язань патент підлягає

зворотній реєстрації на боржника («тимчасове оформлення права»)¹.

Майнові права інтелектуальної власності належать до таких, що мають грошову оцінку, яка має проводитися у відповідності до законодавства в сфері оціночної діяльності. При оцінці мають враховуватися певні особливості режиму об'єктів права інтелектуальної власності, які вплинуть на кінцеву вартість об'єкта оцінки: наприклад, щодо прав з патенту - це строк чинності виключних майнових прав, необхідність сплати річного збору (мита) за підтримання чинності патенту, наявність укладених ліцензійних договорів тощо.

Висновки. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності вимагає запровадження особливого механізму визначення їх вартості (оцінки), удосконалення тих нормативно-правових актів, які складають законодавство в сфері оціночної діяльності. Майнові права інтелектуальної власності належать

до таких, що мають грошову оцінку, яка має проводитися у відповідності до законодавства в сфері оціночної діяльності. Оцінка майнових прав інтелектуальної власності є складовою оціночної діяльності в цілому і оцінці піддаються не самі нематеріальні (ідеальні) об'єкти, а виключні майнові права на них. Оцінка майнових прав інтелектуальної власності може відбуватися, зокрема, в таких випадках: 1) визначення вартості виключних прав, що передаються за договором в сфері інтелектуальної власності, зокрема ліцензійним договором, і визначення бази ліцензійних платежів; 2) внесення у статутний (складений) капітал окремих видів господарських товариств майнових прав інтелектуальної власності; 3) використання об'єктів права інтелектуальної власності у спільній діяльності без створення юридичної особи (у тому числі у формі простого товариства); 4) передача об'єктів права інтелектуальної власності у заставу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
2. Шайдуллин Р. Ф. Гражданско-правовые особенности регулирования оценочной деятельности: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Казань, 2006. 20 с.
3. Логвина С. В. Теория оценки в экономической науке. *Вестник Челябинского государственного университета. Сер. Экономика*. 2011. № 16 (231). Вып. 32. С. 57-62. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/teoriya-otsenki-v-ekonomicheskoy-nauke>.
4. Келвин К. Стоимость интеллектуальной собственности, нематериальные активы и их оценка. URL: https://www.wipo.int/sme/ru/documents/value_ip_intangible_assets.htm.
5. Городов О. А. Правовая инноватика (правовое регулирование инновационной деятельности). Санкт-Петербург: Университетский издательский консорциум «Юридическая книга», 2008. 408 с.
6. Про затвердження Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» : постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 р. № 1185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF>.
7. Про затвердження Національного стандарту № 2 «Оцінка нерухомого майна» : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 р. № 1442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF>.
8. Про затвердження Національного стандарту №3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 р. № 1655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF>.
9. Про затвердження Національного стандарту №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» : Постанова Кабінету Міністрів України; Стандарт від 10.09.2003р. № 1440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF>.
10. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006р. № 143-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16>.
11. Абрам Моль. Социодинамика культуры. Москва: Прогресс, 1973. 408 с.
12. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
13. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
14. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018р. № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.

¹ До речі, згідно з п.2 Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» [6] об'єктами оцінки є саме майнові права інтелектуальної власності, які належать до об'єктів у нематеріальній формі.

15. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 р. № 2654-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>.
16. Кибенко Е. Р. История одного дела: залог патентов (имущественных прав на изобретение) в международном частном праве. *Право та інновації*. 2014. № 1-2. С. 156-161.

REFERENCES

1. Pro otsinku maina, mainovykh prav ta profesiinu otsinochnu diialnist v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 12.07.2001 r. № 2658-III. (2001). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> [in Ukrainian].
2. Shaydullin, R. F. (2006). Grazhdansko-pravovyye osobennosti regulirovaniya otsenochnoy deyatel'nosti: Extended abstract of candidate's thesis. Kazan [in Russian].
3. Logvina, S. V. (2011). Teoriya otsenki v ekonomicheskoy nauke. *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta. Ser. Ekonomika - Bulletin of Chelyabinsk State University. Ser. Economy, No. 16 (231), issue. 32, 57-62*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/teoriya-otsenki-v-ekonomicheskoy-nauke> [in Russian].
4. Kelvin K. Stoimost intellektualnoy sobstvennosti. nematerialnyye aktivy i ikh otsenka. URL: https://www.wipo.int/sme/ru/documents/value_ip_intangible_assets.htm [in Russian].
5. Gorodov O. A. (2008). Pravovaya innovatika (pravovoye regulirovaniye innovatsionnoy deyatel'nosti). Sankt-Peterburg : Universitetskiy izdatelskiy konsortsiy «Yuridicheskaya kniga» [in Russian].
6. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho standartu № 4 «Otsinka mainovykh prav intelektualnoi vlasnosti»: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.10.2007 r. № 1185. (2007). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF> [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho standartu № 2 «Otsinka nerukhomoho maina» : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.10.2004 r. № 1442. (2004). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF> [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho standartu № 3 «Otsinka tsilisnykh mainovykh kompleksiv»: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.11.2006 r. № 1655. (2006). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF> [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho standartu #1 «Zahalni zasady otsinky maina i mainovykh prav»: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10.09.2003 r. № 1440. (2003). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF> [in Ukrainian].
10. Pro derzhavne rehuliuвання діяльності у сфері transferу технологій : Zakon Ukrainy vid 14.09.2006 r. № 143-V. (2006). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> [in Ukrainian].
11. Abram Mol. (1973). Sotsiodinamika kultury. Moskva : Progress [in Russian].
12. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].
13. Pro aktsionerni tovarystva: Zakon Ukrainy vid 17.09.2008 r. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17> [in Ukrainian].
14. Pro tovarystva z obmezhenoiu ta dodatkovoiu vidpovidalnistiu : Zakon Ukrainy vid 06.02.2018r. № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
15. Pro zastavu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 r. № 2654-XII. (1992). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>.
16. Kibenko E. R. (2014). Istoriya odnogo dela: zalog patentov (imushchestvennykh prav na izobreteniyе) v mezhdunarodnom chastnom prave. *Pravo ta innovatsii – Law and innovation, No. 1-2, 156-161* [in Russian].

ИВАНОВА К. Ю.

кандидат юридических наук, старший научный сотрудник НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины

ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

Статья посвящена анализу механизма оценки стоимости имущественных прав интеллектуальной собственности и выявлению особенностей этого механизма. Обосновывается, что оценка имущественных прав интеллек-

туальної соборності являється складною оціночною діяльністю в цілому і оцінці піддаються не самі нематеріальні (ідеальні) об'єкти, а майнові права на них. Розглядаються окремі випадки оцінки майнових прав інтелектуальної соборності і їх регламентація в законодавстві.

Ключові слова: інтелектуальна соборність, нематеріальний актив, майнові права інтелектуальної соборності, оцінка, оціночна діяльність.

IVANOVA K. Yu.

PhD, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

APPRAISAL OF PROPERTY RIGHTS OF INTELLECTUAL PROPERTY

Problem setting. The urgency of the problem is caused by the fact that active innovation processes occurring around the world, informatization of society and transformation of knowledge into a source of progress indicate that the profitability of entrepreneurial activity in a market economy to some extent depends on the ability to dispose of the results of human intellectual activity, hence the importance of intellectual property, their value is constantly increasing, which requires the implementation of a special mechanism for determining their value (appraisal).

Analysis of recent researches and publications. In the scientific literature the scientists such as V.S. Drobyazko, P.M. Tsybulov, O.O. Horodov, I.M. Bieltiukova, O.M. Vinnyk, A.O. Kodynets, O.R. Kibenko, O.O. Tverezenko, V.S. Shcherbyna, I.YE. Yakubivskyy have made a significant contribution to the development of the issues on valuation of property rights of intellectual property.

Target of research. To analyze the mechanism for assessing the value of such group of intangible assets as property rights of intellectual property and identify the features of this mechanism.

Article's main body. Appraisal activity is a complex institution. Appraisal of intellectual property requires the integration of the economic concept of value and the legal concept of property. But the intangible character (ideal nature) of intellectual property objects distinguishes them from other civil rights objects and becomes a certain obstacle when it comes to determining their value.

When it comes to appraisal of objects of the intellectual property rights, such actions are subjected not to intangible (ideal) objects, but to exclusive property rights to them. However, the Law "On Appraisal of Property, Property Rights and Professional Appraisal Activity" considered of objects of the intellectual property rights as intangible assets that, in turn, along with things, securities, units form a broader category "property". If the legislator had given the object of valuation the exclusive property rights and classified them as "property rights that could be valued", it would be more in keeping with their nature.

The Law "On Appraisal of Property, Property Rights and Professional Appraisal Activity" distinguishes between the market value of property and non-market types of property values (ie other types of value that are different from market value). As a general rule, the market value of objects is determined. Thus the value of property rights of intellectual property is determined by the approximate price of market demand for them.

Appraisal activity is carried out in cases established by the legislation of Ukraine, international agreements, on the basis of the agreement, as well as at the request of one of the parties to the contract with the consent of the parties. The legislation defines cases when appraisal shall be mandatory.

Conclusions and prospects for the development. The commercialization of intellectual property objects requires the implementation of a special mechanism for determining their value (appraisal), and the improvement of current legislation in appraisal activity field. Property rights of intellectual property belong to those, which have a monetary valuation, and must be carried out under the legislation.

Valuation of property rights of intellectual property may take place, in particular, in the following cases: 1) defining the valuation of the exclusive rights transferred under the contract in intellectual property field, in particular the license contract, and defining the license fee base; 2) contribution the property rights of intellectual property to the authorized (composite) capital of certain types of companies; 3) using property rights of intellectual property in joint activities without the creation of a legal entity (including in the form of a common partnership); 4) the pledge of the property rights of intellectual property.

Keywords: intellectual property, intangible asset, property rights of intellectual property, appraisal, market value.

Іванова К. Ю. Оцінка майнових прав інтелектуальної власності. *Право та інноваційне суспільство*: електрон. наук. вид. 2019. № 2 (13). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/Ivanova13.pdf>.